

Posicionament de la IAEDEN-Salvem l'Empordà en el context de sequera a la conca de la Muga

Amb aquest comunicat volem mostrar el posicionament de la IAEDEN-Salvem l'Empordà en el context de sequera que pateix la comarca i l'aprovació, per part de la Generalitat de Catalunya, dels cabals d'emergència que pretenen deixar la Muga amb només 40 litres/segon aigües avall de Pont de Molins. També volem denunciar uns fets ocorreguts durant el Nadal que mostren la mala gestió de l'aigua per part del Consorci d'Aigües Costa Brava, l'Agència Catalana de l'Aigua i la Comunitat de Regants del Marge Esquerra de la Muga.

1. Tot i que és veritat que el canvi climàtic, provocat per la nostra espècie, és el causant de la sequera severa que està patint la conca de la Muga, també **considerem que la inadequada gestió per part de l'Agència Catalana de l'Aigua (ACA) ha accentuat l'impacte de la sequera**. Un exemple el tenim en el document del 3r cicle de planificació (2022-2027), el Pla de gestió del districte de conca fluvial de Catalunya (PGDCFC), aprovat recentment per l'ACA. Des de la nostra entitat vam presentar un document de 70 pàgines d'al·legacions. La majoria d'elles (que no van ser acceptades) anaven encarades a demanar millores en l'eficiència del transport i ús de l'aigua. Des del nostre punt de vista, la Direcció de l'ACA no assumeix la responsabilitat que li pertoca en l'eficiència de la gestió de l'aigua com a l'organisme competent en l'atorgament de concessions de municipis, consorcis, comunitat de regants o empreses. Considerem que és l'ACA qui hauria de conèixer i donar transparència i publicitat dels rendiments de les infraestructures de transport d'aigua que tenen les empreses concessionàries i exigir un percentatge alt d'eficiència per poder atorgar la concessió. Aquest és un aspecte vertebral que l'actual Direcció de l'ACA no ha volgut assumir. Així, per exemple, les exigències que demana l'ACA en l'eficiència en abastaments urbans són molt baixes (com es pot comprovar per exemple en l'article 25.5 del PGDCFC (2022-2027) on consideren acceptable tenir pèrdues de fins el 40% a la xarxa d'abastament), és a dir permet perdre 40 litres de cada 100 l introduïts a la xarxa.

2. És imprescindible que l'ACA, i les administracions públiques del país, facin canvis que permetin reduir la necessitat hídrica de la comarca. En aquest sentit **algunes mesures que considerem imprescindibles són:**

- Ajudar a la pagesia de la comarca a fer una **transició cap a conreus amb menys necessitat d'aigua**. Ja no només és necessari l'eficiència en les tècniques de reg, sinó que cal un canvi en la tipologia de cultius.

- Aturar totes les ampliacions de granges de porcs i **reduir la cabana porcina existent**. Actualment la comarca té més de 400.000 porcs (segons l'IDESCAT de 2023 a la comarca hi ha 496.628 places de porcs). Això suposa un consum d'aigua que la conca de la Muga (aigua superficial i aqüífers) no pot assumir, com ara també una contaminació per nitrats dels aqüífers de molts pobles de la comarca, el que provoca més dependència de l'aigua de l'embassament.

- Revisar la planificació urbanística, especialment dels municipis de la costa (on hi ha casos com Llançà que el POUM és de l'any 2002), per actualitzar-los en el context d'emergència climàtica i **anul·lar planificacions de segones residències i construccions turístiques** que tenen un fort impacte en el territori i que no podem sostenir a nivell de recursos hídrics.

Algunes altres propostes per afavorir l'estalvi i millorar la gestió es poden consultar en el document **"Propostes per a fer front a la sequera i escassetat d'aigua a Catalunya"** elaborat a partir de la Cimera Social per la Sequera el Juny del 2023.

3. Davant la manca dels deures fets per part de l'ACA, i administracions públiques d'aquest país, des de la IAEDEN-Salvem l'Empordà **no podem acceptar l'aplicació dels cabals d'emergència que pretenen deixar la Muga amb només 40 litres/segon aigües avall de Pont de Molins**. Entenem que això és una dessecació programada de la Muga que tindria un impacte enorme sobre un tram de riu que ja porta molts anys essent molt maltractat per les estratègies que s'han adoptat des de la Direcció de l'ACA. De forma normal aquest tram de riu se li concedeix un cabal tan baix que no permet mantenir la continuïtat fluvial, i molts anys presenta molts trams secs aigües avall de Pont de Molins, tot i que de forma natural (tenint en compte inclús les sequeres) el curs principal de la Muga no hauria d'estar mai sec (segons els estudis tècnics elaborats per la pròpia ACA quan va dissenyar els cabals de manteniment basats en Models de Sacramento). **Aquesta dessecació programada impactaria en espècies aquàtiques vulnerables i protegides com l'espínós (*Gasterosteus aculeatus*), el barb de muntanya (*Barbus meridionalis*) i dues espècies de nàiades-musclos de riu (*Anodonta anatina*, *Unio mancus*), perjudicant greument l'equilibri del sistema natural**. A més, aquesta dessecació programada dificultaria encara més la recàrrega dels aqüífers d'aquesta zona i aigües avall. **Demaneu que no es redueixi el cabal i es mantingui, com a mínim, el mateix que en la fase d'excepcionalitat (135 l/s)**, que ja s'ha comprovat que tampoc és suficient per mantenir ni la funcionalitat de l'ecosistema, ni la continuïtat fluvial, ni la supervivència de la vida aquàtica en molts trams.

4. En aquest context d'emergència **volem denunciar dos fets que han passat els últims dies** i que mostren una inadequada gestió de l'aigua i dels sistemes aquàtics de la comarca:

- Considerem **absolutament inadequat l'obertura de la bocana de la Muga feta per l'Ajuntament de Castelló d'Empúries**. Investigarem si tenia els permisos i autoritzacions pertinents de la Direcció General de Costes del Ministeri de Transició Ecològica per fer-la i, en cas que no, ho denunciarem a fiscalia. Aquesta obertura ha facilitat l'entrada massiva d'aigua de mar dins la Muga, alterant el sistema natural fluvial del tram final del riu i facilitant la salinització d'aquesta zona.

- Durant diversos **dies al voltant de Nadal la mala planificació i gestió del Consorci d'Aigües Costa Brava, l'Agència Catalana de l'Aigua i la Comunitat de Regants del Marge Esquerra de la Muga va provocar que es perdessin in comptables metres cúbics d'aigua (adjuntem vídeo del dia de Nadal prop de Pedret i Marzà)**. Aquest fet va ser conseqüència que el Consorci de la Costa Brava va sol·licitar per aquelles dates una dotació d'aigua que finalment no va consumir. Enlloc de fer una gestió eficient i avisar que no s'estava consumint el volum previst, l'aigua sobrant va anar per omplir la bassa de reg agrícola de Pedret i Marzà (on hi ha el punt de captació del Consorci d'Aigües de la Costa Brava). Quan la bassa es va omplir del tot, l'aigua seguia arribant des de Boadella (perquè el Consorci de la Costa Brava no havia avisat que estava consumint menys del volum previst), i va començar a circular aigües avall de Pedret i Marzà pel canal de reg. En alguns casos aquesta aigua es va fer servir per omplir basses de reg, en d'altres per regar camps, i en forces punts l'aigua simplement es perdia al final d'algun canal mal tancat (o obert expressament per donar sortida a l'excés d'aigua). S'ha de tenir en compte que a l'última Comissió de Desembassament de la Muga (20/12/2023) no es va atorgar cap dotació d'aigua de reg per cap dels dos canals de la Muga (cosa que passa cada hivern). Per tant, es va estar fent servir una aigua amb un ús que no estava previst i per altra banda, i encara més greu, es van llençar literalment moltíssims metres cúbics d'aigua. Malauradament, aquesta **mala gestió per part dels tres actors d'aquest desastre no és la primera vegada que passa**. Exigim que s'aclareixin els fets, s'assumeixin responsabilitats i que es posin els mitjans materials i humans perquè no torni a passar.

En aquest context de mala gestió de l'aigua no es pot pretendre que acceptem la reducció, encara més, del cabal de la Muga.